

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 4. Regulæ pro Conscientia scrupulosa circa præterita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

etiam tunc, quando voluntas, cum facile possit, nec ulla causa justa adsit, non consentit quidem, neque tamen etiam dissentit, sed oblectationem, quam advertit, sensui permittit; hoc enim dum facit, consentit interpretative, quod ad peccatum sufficit, ut supra n. 46. dictum est.

204. VI. Scrupulosus, si de facienda Confessione cogitet, id serio perpendat, quod de modo ejus instituendæ supra p. 1. n. 7. & seqq. dixi, satis videlicet esse, cum sincera fidelitate in discutienda conscientia diligentiam medioerem adhibere: summâ & exactissimâ non esse opus: neque Sacramentum illud, quod in hominis medicinam & solatium institutum est, carnificinam esse oportere; adeoque ipsos scrupulos quandoque excusare posse à materiali Confessionis integritate. Ceterum de nullo alio peccato, quam quod ab ultima Confessione commisit, ad hoc Sacrum tribunal deferendo cogitet.

205. VII. Quotiescunque homini aliquid vel dicere vel agere volenti, quod ab Ecclesiæ usu, vel majorum nostrorum sensu non dissonat, quodque in DEI Gloriam tendit, occurrit suggestio, dissuadens illud propositum, adductâ vel vanæ gloriæ vel alterius cujuscumque mali fucatâ quâdam ratione, tum ad DEUM est elevanda mens, & si quidem dictum illud vel factum ad ejus gloriam spectare videatur, vel certe non esse contrarium; rectâ adversus ejusmodi cogitationem tendendum erit, & obstrepenti nobis inimico cum S. Bernardo respondendum; neque propter te capi, neque propter te desinam.

§. IV.

Regula pro conscientia scrupulosa circa praterita.

206. Regula I. Dubia scrupulorum in meliorem partem sunt explicanda; si enim in dubio faveretur libertati possidenti, æquum est, ut idem etiam in scrupulis fiat, Sanch. n. 84. Bonac. §. Tertium est. Si ergo scrupulus occurrat de realiqua praterita, an scilicet consenserit cogitationi turpi, blasphemæ, invidiæ &c. scrupulosus, nisi certò ei & absque investigatione constet, non reputet se consensisse, & peccasse mortaliter; imò valde scrupulosus non debet judicare, se plenum consensum dedisse, nisi jurare audeat, se dedisse. Sanch. n. 82. Palaus l. c. ob rationem sup. n. 201. indicatam.

207. II. Si scrupulosus in suis functionibus bene peragendis diligentiam saltem medioerem adhibuit, neque certò, aut rationabiliter scit, se à tali consuetudine defecisse, aut aliquid intermisisse, credat, se suo officio satisfecisse. Unde non confitebitur necessarò, nisi ea, quæ scit esse, & commissa, & simul mortalia, neque unquam hætenus penitentia clavibus esse subiecta. Sanch. n. 84. & seqq. Laym. versu VI. Palaus n. 4. imò & quis alius non scrupulosus hoc potest facere, & expedit. Adde scrupulosum non teneri tale quid confiteri, nisi jurare audeat, ea quæ commisit, & fuisse peccata in se, & se plene consensisse, & nunquam confessum esse. Confessiones ergo prateritas non repetet, neque instituet generales: sed ubi semel

semel vel Confessarii vel etiam suo, saltem probabili, iudicio iudicavit, integrè se confessum esse, acquiescet (quod etiam non scrupuloso serviet) ad quod etiam tenebitur: alioqui infamabit Sacrum Pœnitentiæ Tribunal, & vehementer odiosum reddet. Sancius *D. 41. n. 20.* & impiè imò etiam indignè de DEO sentiet, dum apprehendet, eum, etiam suppositâ pœnitentiâ, peccata non remisisse, quod directè repugnat tum Veritati, tum Fidelitati Divinæ. Similiter dum de recitatis psalmis, de administratione Sacramentorum, de prolata v.g. absolutionis forma &c. anxius est & anceps hæret, credat, se ita egisse, & pergat in opere incepto. Fill. *tr. 21. n. 182.* Etsi enim alii contrarium eligere debeant, eò quod præceptum orandi, confitendi; &c. sit in possessione, & ideo ipsis tutior pars eligenda sit, hoc tamen tunc solùm intelligendum est, cum dubium est rationabile, & nulla ipsis probabilis ratio favet: at scrupulosus mera anxietate laborat, nullo fundamento rationabili nixus. Quodsi tamen agarur de præiudicio tertii, seu damno spirituali, & Sacerdos hæsitet, an absolverit, v.g. morti proximum, repetat absolutionem sub conditione vel expressa, vel tacita. Bardi *de Consc. scrupul. c. 6. §. 4. n. 12.*

208. III. Quia tamen scrupulosi sæpe de præteritis peccatis non tam anguntur, quòd putent, se ea non esse confessos, quàm quòd metuant, ne absque sufficienti dolore sint confessi, idcirco sciant, ad Confessionis valorem juxta dicta supra *p. 2. n. 38.* sufficere solam attritionem, etiam eognitam ut talem, seu

dolorem de peccatis ob eorum turpitudinem, metum gehennæ &c. Hunc verò illos habuisse vel habere, vel ipsa anxietas testatur. Neque ut supra *p. 2. n. 13.* dixi, necessarium est, ut dolor ille sit sensibilis, vel valde intensus. Quare nec sensibilius, nec intensius debet quis de peccatis dolere, quàm de morte v.g. matris: sufficit, si ea detestetur ut contraria DEO. Quid verò facilius est, quàm hunc aut similem affectum ex animo concipere: *vellem, nunquam me peccasse, quia DEO displicet: quia penam à DEO infligendâ merui* &c. De proposito emendationis non est scrupulosè metuendum: etsi enim expressum non concipiatur, factis tamen jam includitur in prædicto actu. Stultum igitur est, torquere se, & velle scire, an talem dolorem certò habuerit; an ritè omnia peccata sit confessus, & similia, quæ sine speciali revelatione divina infallibiliter sciri non possunt. Videatur Bresser. *c. 6. n. 66.*

209. IV. Scrupulosus potest sibi peculiariter applicare regulas illas, quas supra pro conscientia maximè verò pro probabili dedi: eæ enim multò magis ipsi fervient, quàm reliquis.

§. V.

Regule pro conscientia scrupulosa, non timorata.

210. Inter scrupulosos reperiuntur nonnulli, qui sunt conscientie minimè timoratae, sed satis laxæ: hi fere nullo unquam circa agenda metu anguntur, sed solùm circa præterita & commissa; iis enim postquam aliquid contra rectam rationem